

З Новим роком, дорогі друзі!

Пролетарі всіх країн, єдняйтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 40 (1613).

27 ГРУДНЯ 1985 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

У комітеті ЛКСМУ ОДУ

Відбулося чергове засідання комітету комсомолу, в роботі якого взяли участь завідувачий організаційним відділом Центрального райкому Компартії України О. В. Чорний, секретар парткому університету І. І. Кондратюк і перший секретар Центрального райкому ЛКСМУ України В. Левчук. На засіданні комітету були розглянуті організаційні питання.

Секретарем комітету ЛКСМУ ОДУ обрано Людмилу Микитася, заступником секретаря з організаційних питань — Володимира Немерцалова.

XXVII з'їзду КПРС — відну зустріч!

РІК ТВОРЧОГО НАТХНЕННЯ

Відходить у минуле 1985 рік — завершальний рік XI п'ятирічки, рік духовного піднесення народу, яке стало можливим завдяки сміливим, кардинальним рішенням, прийнятим квітневим і жовтневим (1985 г.) Пленумами ЦК КПРС.

Ці рішення, а також опублікування і все-народне обговорення важливіших партійних документів — проектів нової редакції Програми КПРС, зміни у Статуті партії і Основних напрямів економічного і соціального розвитку СРСР на 1986—1990 роки і на період до 2000 року сприяли виникненню в країні принципово нової атмосфери, обстановки високої відповідальності, перспективності в прийнятті державних і виробничих рішень, взаємної вимогливості і непримиренного ставлення до будь-яких порушень громадського порядку і вюрю соціалістичної моралі. 1985 рік дав відчутний імпульс прискоренню науково-технічного прогресу, без якого сьогодні немислимо успішне здійснення наших масштабних перспективних планів.

Непогано потрудилися університетський колектив в XI п'ятиріччі.

Але сьогодні, зустрічаючи новий 1986-й рік, ми накреслимо нові, більш напружені плани у всіх сферах діяльності вузу.

То ж нехай новий рік стане для всіх нас до-

брим стартом в XII п'ятиріччі. Ознаменуємо рік історичного XXVII з'їзду КПРС новими зверненнями в науці, навчанні, виховній і суспільній роботі!

Знаменною подією в 1985 р. для всіх народів, безперечно, стала зустріч Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова з президентом США у Женеві. Вона зміцнила в серцях людей найкращі сподівання на мир і міжнародну розрядку, на більш сприятливі умови для дружніх стосунків, взаємовигідних економічних зв'язків між країнами з різним суспільно-політичним устроєм.

З надією на мир вступаємо ми в Новий 1986-й рік.

Від усього серця бажаємо професорсько-викладацькому складу, студентам, науковим та інженерно-технічним працівникам університету міцного здоров'я, великого щастя, нових творчих успіхів у справі підготовки і виховання висококваліфікованих спеціалістів, в подальшому зміцненню зв'язків науки з виробництвом.

З Новим роком, з новим щастям, дорогі товариші!

ПАРТКОМ
РЕКТОРАТ
ПРОФКОМ
КОМІТЕТ ЛКСМУ ОДУ.

НАУКА ДОВГОЛІТТЯ

В університеті відбулась зустріч ветеранів праці ОДУ із завідувачим відділом геронтології і геріатрії НДІ офтальмології і тканинної терапії ім. Філатова доктором медичних наук С. М. Гончаренком.

В лекції-бесіді С. М. Гончаренко торкнувся проблем довголіття, лікування тканинними препаратами, основних завдань геронтології і геріатрії.

Серед учасників зустрічі були і колишні співробітники хімічного факультету ОДУ, які багато років тому на кафедрі органічної хімії вели сумісні роботи з Інститутом ім. Філатова і хіміко-фармацевтичним заводом по дослідженню хімічного складу таких широко відомих нині тканинних препаратів-біостимуляторів, як завись плаценти, торфот, препарат алое та інші. І нині продовжуються сумісні дослідження хіміків, медиків і виробничників з метою створення нових ефективних препаратів, які працювали б на довголіття.

О. СТЕПАНОВА,
член Ради ветеранів
праці ОДУ.

ХАЙ ЗБУДУТЬСЯ МРІІ!

У 802-й кімнаті гуртожитку № 7 ОДУ живе подружжя Мудрих, одне з 90 студентських сімей, які проживають у гуртожитках університету. Сім'я Мудрих — це Лариса, Олександр та їх трьохрічний синок Ярослав. Олександр — студент V курсу географічного відділення ГГФ, Лариса ж займається на IV курсі філфаку. Обоє з Татарбунарського району Одещини. Познайомились під час навчання на підготовчому відділенні, одружились у 1981 році. Ось така невелика історія цієї студентської сім'ї.

— Що найбільш пам'ятного відбулося у житті вашої сім'ї у 1985 році?

— Звичайний, хороший рік без особливих подій, — говорить Лариса. — Навчались, виховували сина. А якщо говорити про наступний 1986-й рік, то Олександр має закінчити навчання в університеті і з дипломом геолога поїде на роботу.

— Я б хотів працювати на Півночі, — каже Олександр, — де проходив практику. Там, дійсно, можна знайти застосування своїм знанням.

— А через рік я б приїхала до чоловіка, — додає Лариса. — Адже вчителі потрібні у всіх куточках нашої країни.

Ось така мрія у подружжя Мудрих. То ж побажаємо, щоб вона здійснилася!

Л. СЕРПНЕВИЙ.

НА ЗНІМКУ: через кілька днів у молодшого з сім'ї Мудрих — Ярослава — Новорічний святковий ранок у дитячому садку. Лариса та Олександр допомагають сину приготувати іграшки на новорічну ялинку.

В сім'ї єдиній

Грудень... Перший місяць зими. Це не тільки перший сніг і приємні турботи напередодні новорічного свята. Це і ювілей, і події, які стосуються кожного радянського громадянина, і навіть всього прогресивного людства.

В грудні ми відзначаємо 160-річчя повстання декабристів. А 30 грудня весь радянський народ радісно святкує день народження Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Відаючи належне пам'ятній події, що відбулася 30 грудня 1922 року, ми, радянські студенти, з вдячністю думаємо про те, які праця надає нам Радянська Конституція.

Ні соціальне походження, ні національність, ні матеріальне становище не мають значення при прийомі абітурієнтів до вузу.

Із преси і розповідей наших друзів - іноземних студентів нам відомо, як тяжко отримати вищу освіту у будь-якій капіталістичній країні. Але ще тяжче влаштуватися там молодому спеціалісту на роботу.

А расова дискримінація? Ми часто дивимось телепередачі про події в Південно-Африканській Республіці. На очах у людей вбивають юнаків і дівчат лише за те, що у них темний колір шкіри.

В нашому університеті навчається багато студентів з різних африканських країн. І ми з ними дружимо щиро.

як і поміж собою. Комуністичною партією, комсомолом ми виховані у душі поваги до інших народів.

І сьогодні, святкуючи день народження нашої багатонаціональної сім'ї єдиної, ми сповнені бажання навчатися так, щоб вийти з університету справжніми спеціалістами, здатними вирішувати найскладніші завдання, які Батьківщина поставить перед нами у майбутньому.

В цьому ми вчасно свій найперший громадський обов'язок.

Л. ГАЛИЧЕНКО,
студентка
II курсу
фізфаку.

НАША АДРЕСА — РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ

В капіталістичних країнах реакційна пропаганда твердить про те, що в СРСР люди позбавлені свободи, що вони не мають громадянських прав. Мені дуже хочеться, щоб громадяни західних країн прийшли сюди і на власні очі переконалися, який дружельний радянський народ, як наполегливо бореться він за мир і дружбу між народами.

Один іноземний делегат XII Всесвітнього фестивалю, з яким я познайомилась у Москві, сказав: «Тут все чудово. Іншого слова підібрати неможливо». Я повністю згодна з ним.

Я пишаюсь тим, що маю змогу отримати вищу освіту в СРСР.

СІНКЕЙ Х. МЕСКЕЛЬ,
студентка I курсу
біофаку
(Ефіопія).

Коли я приїхав в СРСР, я був приголомшений тому, що жодна вигадка відносно цієї країни, як і я чув на Заході, не підтвердилась.

ТОМАС ДЖАИС,
старець історичного
ф-ту, (Ліберія).

У себе на батьківщині я багато читав про Радянський Союз. Але гадаю, що краще один раз побачити, аніж десять разів почути. Ось чому у вас мене більш за все цікавлять зустрічі і бесіди з простими людьми, знайомство з вашим повсякденним життям.

Приймаючи участь в численних зборах, мітингах і зустрічах, я переконався, що радянські люди більш за все ненавидять війну. Я бажав радянським людям великих успіхів у підготовці гідної зустрічі XXVII з'їзду КПРС.

ПАК ГЕН ХУН,
студент I курсу мехмату
(Індія).

Я вже більше року в СРСР і мав змогу переконатися, що всі громадяни вашої країни дійсно рівноправні. І ці права не лише декларуються Конституцією, вони здійснюються на ділі. І що найбільше нас дивує, так це те, що ми, іноземні студенти, відчуваємо до себе таке ж поважливе ставлення, як і до радянських громадян. Що може бути прекраснішим, аніж рівність людей!

Хай живе радянський народ!
Хай живе мир у усьому світі!
ННАМДІ ЄЗІНОРА,
студент I курсу
біофаку (Нігерія).

Моя країна — ЧССР, яка являється великим другом Радянського Союзу. Життя в моїй країні суттєво не відрізняється від життя радянських людей і тому ми почуваємо себе тут, як удома.

У себе на батьківщині ми з першого класу знаємо, що в Радянському Союзі всі люди — брати. Тепер ми самі переконалися в цьому. Ось чому нам дуже подобається наше перебування в вашій країні.

МАРТИНА КОНЕЦЬКА
ст-на I курсу мехмату
(ЧССР).

Мій батько колись теж навчався в Одесі. І коли в сім'ї стало відомо, що я буду вчирися в цьому прекрасному місті, мої батьки дуже зраділи.

Я люблю радянський народ, російську мову. І я кожен день наполегливо працюю, щоб ще більше знати про 15 республік-сестер. Я ніколи не забуду вашої країни. Я пишаюсь тим, що моя адреса — Радянський Союз.

ЯНЕТ МОЗО ЕРНАНДЕС,
студ. I курсу мехмату
(Куба).

Університетська трибуна

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТИ ПЕРЕДЗ'ІЗДІВСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

ПРОФСПІЛКИ — ВЕЛИКА СИЛА

— Іване Кириловичу, як відомо, зараз в трудових колективах підводяться підсумки XI п'ятирічки та намічаються нові завдання і зобов'язання на XII п'ятирічку. Як би Ви коротко охарактеризували основні здобутки університетського колективу за XI п'ятирічку?

— Про конкретні успіхи трудового колективу і, зокрема, наукових працівників університету «ЗНК» вже повідомляла, і я не хотів би повторюватися. Але про деякі факти мені хочеться нагадати.

Наш університет традиційно приймає активну участь у різних виставках. Недаремно за участь у виставках ВДНГ СРСР і міжнародних виставках в 1981—1984 рр. колектив нашого вузу було нагороджено Почесною грамотою Мінвузу СРСР.

У 1985 році Одеський університет демонстрував на ВДНГ СРСР, ВДНГ УРСР та міжнародних виставках 63 експонати.

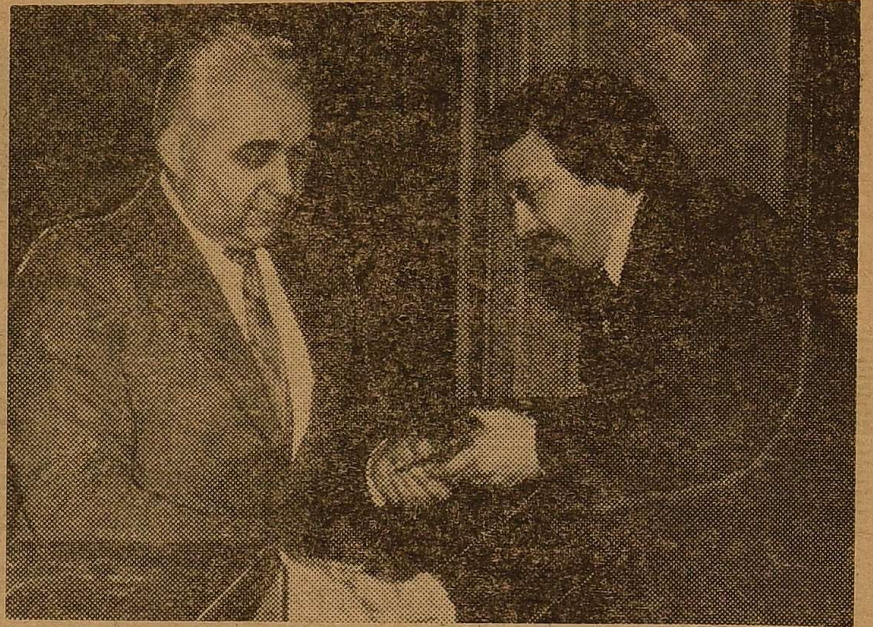
На ВДНГ СРСР університетський Ботанічний сад, наприклад, експонував 50 нових сортів і видів рослин. За кращі з них присуджено дві бронзові медалі і два дипломи виставки.

Дні золоті, одну срібну і вісім бронзових медалей ВДНГ мають співробітники кафедри мікробіології і Астрономічної обсерваторії.

Премія ім. Ленінського комсомолу в галузі науки і техніки за 1985 р. присуджена м. н. с. НДЛ фізики горіння і молекулярних процесів Л. Бойчук. Золотою медаллю АН УРСР за кращу наукову роботу на огляді-конкурсі НДРС нагороджено Юрія Корнієнка.

Можна лише побажати, щоб в наступній п'ятирічці наші наукові досягнення були б ще більш вагомими.

— Як голова профспілки співробітників ОДУ, яке завдання Ви вважаєте найголовнішим у

діяльності організації на даному етапі!

— В четвертому розділі другої частини проекту нової редакції Програми КПРС підкреслюється, що партія «...ставити своїм завданням сприяти постійному зростанню авторитету і впливу професійних спілок — найбільш масової організації трудящих, школи управління, школи господарювання, школи комунізму».

Справжній авторитет у профспілці може бути лише тоді, коли вона не на словах, а на ділі буде наполегливо добиватися встановлення високої трудової дисципліни, не на паперах, а на ділі організовуватиме ефективне соціалістичне змагання, турбуватиметься про додержання принципів соціальної справедливості.

І ми, я маю на увазі трудовий колектив, спроможні упоратися з цими найголовнішими завданнями. Адже профспілки — це, дійсно, велика сила. Не менш важливо, щоб кожен член профспілки свідомо проникся ідеями і положеннями документів, які будуть прийняті на XXVII з'їзді КПРС.

— Які, на Вашу думку, най-

визначніші події відбулися у 1985 році!

— Скажу, як комуніст, як громадянин: мабуть, у пам'яті кожного з нас назавжди залишиться святкування 40-річчя Великої Перемоги. Це справді незабутня подія.

Особливе місце в історичній хроніці 1985 року займає, звичайно, опублікування важливих передз'їздовських партійних документів. Кожного чесного трудівника не могло не схвилювати те, що партія радиться з народом про майбутнє нашої країни.

І, нарешті, помітною і важливою подією року я вважаю зустріч М. С. Горбачова з президентом США у Женеві. Бо устами керівника нашої партії ще раз на увесь світ було заявлено про непоборне прагнення радянського народу до миру і дружби з усіма народами земної кулі.

На хвилі оптимізму і віри у людський розум ми і вступаємо в новий 1986 рік.

Інтер'ю взяв
М. УСПЕНОВ.

На знімку:
Голова профкому ОДУ І. К. Калмакан вручає секретарю партбюро НДІ фізики М. Лазареву профквиток нового зразка.

ТРУДОВІ КОЛЕКТИВИ ПРОПОНУЮТЬ

До Основних напрямів економічного і соціального розвитку. Розділ 4. § 10 доповнити:

«Підвищити відповідальність замовників — підприємств та організацій країни за використання досягнень науково-технічного прогресу». НДЛ-18.

Розділ 2. Доповнення (після слів «розвивати середню спеціальну та вищу освіту...»). «Удосконалити форми і методи політико-виховної роботи з молоддю, яка вчиться. З метою поліпшення

якості підготовки спеціалістів для народного господарства передбачити зарахування на перший курс кандидатів у студенти. Підвищити заробітну плату викладачам вузів, які не мають вченого ступеня». Біологічний факультет.

Розділ 2. Доповнення (після слів «наполегливо проводити роботу по охороні оточуючого середовища»). «Посилити екологічне виховання всіх груп населення. Організувати на біологічних факультетах університетів підготовку викладачів з охорони природи для вузів

небіологічного профілю». Біологічний факультет.

***
Курс партії на прискорення науково-технічного прогресу примусив нас ввести програмування і в програму «Юнацької математичної школи», яка діє при ОДУ.

Пошук серед школярів талановитих математиків сприятиме кращому комплектуванню нашого факультету добре підготовленими абітурієнтами. А в перспективі — це турбота і про майбутнє нашої вітчизняної науки, про перспективи розвитку якої так переконливо сказано в проекті нової редакції Програми КПРС.

І. МІТЕЛЬМАН,
студент III курсу мехмату,
директор ЮМШ.

1 січня — День перемоги кубинської революції

КУБИНЦІ ДЕКЛАМУЮТЬ ЄСЕНІНА

Студенти - першокурсники механіко-математичного факультету з радістю прийняли запрошення кубинських студентів побувати на вечорі, який вони організували своїми силами з нагоди 90-річчя з дня народження Сергія Єсеніна.

Чи не найбільше нас цікавило, як будуть звучати вірші цього прекрасного російського поета у виконанні юнаків і дівчат з острова Свободи.

Яке ж було наше здивування, коли ми раптом почули витончену російську мову з неповторними мелодійними інтонаціями, властивими лише для єсенінської поезії. А коли в актовому залі прозвучало під акомпанемент гітари «Ты еще

жива, моя старушка», вибухнула бурхлива овація.

Потім після концерту ми розмовляли з кубинськими друзями. «Під час наших виступів», — сказали вони, — ми постійно відчували доброзичливість і сердечність присутніх на вечорі радянських студентів. І це додавало нам впевненості і натхнення».

На одностайну думку кубинських студентів, підготовка вечора Єсеніна була для них не лише заходом по удосконаленню російської мови, але й можливістю прилучитися до духовної культури радянського народу.

А нас цей вечір примусив замислитись над тим, яких успіхів при бажанні можна досяг-

ти у вивченні іноземної мови. І ми вдячні кубинським друзям за повчальний урок.

**О. КРИКУН,
Н. ЯКУБОВСЬКА,**
студентки
I курсу
мехмату.

Прокоментувати лист дівчат з мехмату ми попросили Людмилу Василівну Мосієнко, яка викладає російську мову для кубинських студентів з мехмату. Вона, зокрема, сказала:

— Перш за все, слід зауважити, що підготувати вечір поезії взялися студенти, для яких мова не являється ведучою дисципліною. Мене особисто вразило бажання і ентузіазм, з яким кубинські юнаки і дівчата шліфували кожен звук невимовно яскравих слів поетичних рядків Єсеніна.

Треба було чути, з якою зворушливістю читали найбільш улюблені вірші поета Глорія Тельєс Контрерс, Фернандо Марео Терреро, Марія Тереса Алонсо Гонзалес, Хосе Антоніо Фонт Румайер.

А взагалі, всі учасники концерту заслуговують бути названими. Отже, крім уже згаданих, «винуватцями» успіху були Марлен Кордеро Куеста, Раїда Рехіна Прімеро Діаз, Кармен Піло Авіла, Рафаель Мулет Морейра, Доріс Леал Менендес, Хосе Ігнасіо Куевас Гонзалес.

І, звичайно, не можна не назвати ще одного учасника — в'єтнамця Хоанг Зионг Туана,

На знімку: група кубинських студентів - першокурсників на спортивному святі в студентському таборі «Чорноморка».

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

НЕВИЧЕРПНЕ ДЖЕРЕЛО «СЛОВА...»

800

ЮВІЛЕЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«Слово о полку Ігоревім», цей неперевершений пам'ятник сивої давнини, створений нашими невідомими предками, і сьогодні становить культурне надбання не лише слов'янських народів, але й усієї світової цивілізації. Легко зрозуміти, чому «Слово» таке дороге і близьке кожній радянській людині. В ньому відбиті високі ідеали: любов до Вітчизни, любов до народу, ідея захисту творчої праці людей, гнівне засудження загарбницької війни.

«СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ» І УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Цього року ми широко відзначаємо подвійний ювілей славетного поетичного пам'ятника — «Слово о полку Ігоревім»: 800-річчя з часу його створення і 185-річчя його першої публікації. Сьогодні цей визначний літературний твір російського, українського і білоруського народів став надбанням не лише народів слов'янських, але й народів світу. Тому на Генеральній конференції ЮНЕСКО у 1983 році було прийнято рішення про всесвітнє відзначення у 1985 році ювілею цього літературного пам'ятника «неперехідного значення», як пам'ятника, який є внеском у світову скарбницю культури, пам'ятника, в якому провідними стали ідеї миру і гуманізму, що мало виключно велике значення для формування світової духовної культури.

В основі твору лежить історичний факт: похід Новгород-сіверського князя Ігоря проти половців відбувся у 1185 році. Як відомо, похід завершився розгромом військ Ігоря, що завдало Руській землі великого горя: дикий степ рушив своєю руйнівною силою на руські міста і села. І будь-що потрібно було, не гаючи часу, підняти силу руську на захист рідної землі.

Невідомий автор — мужній громадянин землі руської гучно підносить глибоко патріотичну ідею об'єднання всіх сил, щоб стати на злого ворога «за землю руську, за рани Ігоря Святославича». Об'єднатись, бо вже владно діяв процес феодальної роздробленості і князі погрузли в міжусобицях.

Традиційною датою знайдення О. Мусіна-Пушкіним рукопису «Слова» вважається 1795 рік, коли було придбано рукописний збірник у ярославському Спасо-Преображенському монастирі. 1797 рік вважається роком першого повідомлення в пресі Карамзіним про цю знахідку. В той же час ряд учених небезпідставно схиляється до думки, що вже у 1791 році пам'ятник був у Мусіна-Пушкіна, а перше повідомлення про знахідку належить М. Хераскову.

Як відомо, глибоко драматичною склалась доля «Слова». Під час московської пожежі 1812 року згоріла бібліотека Мусіна-Пушкіна. Загинув рукопис «Слова» і значна частина його видання 1800 року. Загубилась також рукописна копія, яка була зроблена для Катерини II. Піднялася хвиля скептицизму по відношенню до «Слова»: чи дійсно це пам'ятник XII ст. чи це не підробка пізнішої доби. І от геній російської літератури Олександр Сергійович Пушкін, який перед загибеллю займався вивченням пам'ятника, плекаючи думку про його видання, публічно в Московському університеті став на захист автентичності «Слова». «Справжність цієї пісні — стверджував поет, — доводиться духом давності, під який неможливо підробитися. Хто з наших письменників у XVIII віці міг мати стільки поезії, скільки є в плачі Ярославни, в опису битви і втечі. Кому спало б на думку взяти за предмет пісні темний похід невідомого князя».

Знахідки і дослідження російських і українських вчених наступних десятиліть остаточно довели: «Слово про похід Ігоря» — пам'ятник Київської Русі XII сторіччя.

За своїм об'ємом «Слово про похід Ігоря» — твір невеликий, але з праці, присвячених його дослідженню, нині можна скласти цілу бібліотеку. Найбільший внесок у цю область належить російським і українським вченим. Серед них назовемо імена В. Белінського, М. Максимовича, О. Потебні, М. Тихонравова, І. Франка, Ф. Буслаєва, В. Перетца, М. Сумцова, Є. Барсова, К. Андріанової - Перетц, М. Гудзя, О. Орлова, І. Єрьоміна, С. Маслова, О. Білецького, Д. Лихачова, Б. Рибакіна, О. Сулейменова, С. Пінчука та інших. До п'ятидесяти сягає число перекладачів «Слова» на російську мову. Серед них зустрінемо імена В. Жуковського, О. Майкова, К. Бальмонта, М. Заболотського. Переклад «Слова» українською мовою (цих спроб нараховуємо до сорока) був започаткований учасниками відомого гуртка у Львові «Руська трійка» в 30-ті роки минулого сторіччя — Маркіаном Шашкевичем і Іваном Вагилевичем. Серед інших перекладачів «Слова» на українську мову на західноукраїнських землях варто згадати Ю. Федьковича, І. Франка.

На Наддніпрянщині майже водночас зародилась думка про переклад «Слова» у М. Максимовича і Т. Шевченка.

М. Максимович опублікував три збірки української народної творчості, написав ряд розвідок, в яких стверджував близькість «Слова» до народного поетичного слова півдня Київської Русі, чим перекликався з думками В. Белінського. В 1857, а по-

тім і в 1859 році він друкує свій переклад, зроблений в характері народних пісень.

З далекого Новопетровського укріплення до своїх друзів (Козачковського, Бодяньського) автор «Кобзаря» Тарас Шевченко пише листи, в яких просить надіслати йому «Слово» (друкований текст чи його рукописну копію), щоб він міг його перекласти «на наш мильний, на наш любий український язик». Невідомо, чи було виконано прохання поета-засланця, але вже у виданні «Кобзаря» 1860 року ми знаходимо два фрагменти перекладу — переспів «Слова»: «Плач Ярославни» і «Битва на Каяті».

Тяжінням до адекватності тексту «Слова» позначений переклад відомого лірика і гумориста Степана Руданського. Пізніше «Слово» перекладали муром М. Чернявський, П. Мова, Б. Грінченко, М. Вороний та інші.

В радянський час над перекладами «Слова» працювали Д. Загуд, М. Груський, О. Влизько, В. Свідзінський, Н. Забіла, Л. Новиченко і інші. Але, безперечно, найбільшою майстерністю у мистецтві перекладу «Слова» досяг Максим Рильський: перший варіант — 1939 року, остаточний означено 1950-м роком. Праця радянського поета — то найвище досягнення в українському перекладницькому мистецтві староруського пам'ятника. Цей переклад відзначається точністю передачі сучасною мовою оригіналу твору, всіх відтінків художньої палітри. Тут особливо в пригоді поета-перекладача став речитативний ритм з широким використанням пауз. Для даного перекладу особливо характерним є органічна єдність усіх компонентів, тканини твору.

Наше місто теж вписало ряд сторінок в книгу пам'яті стародавнього твору. Відзначимо, що з 60 нині відомих примірників першого видання «Слова о полку Ігоревім» три з них має Одеса. Два зберігаються в публічній бібліотеці ім. М. Горького, один — в Науковій бібліотеці університету. Нещодавно з нагоди ювілею «Слова» проведено дві наукові конференції: науково-практична — в університеті, науково-творча — в Будинку актора. Засідання відбулись на філологічному факультеті університету ім. І. І. Мечникова, в Педагогічному інституті ім. К. Ушинського, в консерваторії ім. А. Нежданової, у старокозачанській школі Білгород-Дністровського району, у військовій частині. В цій конференції взяли участь професори О. Ануфрієв, І. Дузь, В. Лугovenko, Н. Пашковська, Є. Прісовський, М. Ілляш, В. Шапоренко, Р. Швець, Д. Іщенко, А. Смольська, І. Гризова, Р. Злобинська, вчителі С. Зайчківська, Г. Мороз, С. Химочка.

Одеське відділення Музичного товариства України підготувало лекцію-концерт «Слово о полку Ігоревім» — 800 років». Тут беруть участь відомі нашому глядачеві співаки Микола Огреніч, Гліб Дранов, Володимир Тарасов, Аліса Джамагорцян, Ася Ар'є, Анастолій Базарченко, Віктор Горобець та Микола Малахатка.

Ювілей «Слова» став справжньою подією в культурно-мистецькому житті міста.

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
доцент ОДУ, кандидат
філологічних наук.

Одеське міжобласне відділення Українського театрального товариства разом з Одеською консерваторією ім. А. В. Нежданової організувало і провело конференцію, присвячену 800-річчю «Слова о полку Ігоревім».

Конференція відбулася в Будинку актора. Її відкрила народна артистка СРСР Р. М. Сергієнко. Хоча в основному конференція мала характер мистецтвознавчий, однак її доповіді, які виходили поза межі цього, викликали великий інтерес у присутніх.

Першим виступив Є. М. П'ядишев з доповіддю: «Шлях Ігоря в поході проти половців», яка була проілюстрована рядом цікавих схем.

Темі «Слово про похід Ігоря і театр» присвятив свою доповідь доцент Одеського університету П. Т. Маркушевський. В полі його зору були створена великим російським композитором О. П. Бородіним опера «Князь Ігор», п'єса Гната Хоткевича «О полку Ігоревім», «Слово о полку Ігоревім» Ярослава Стельмаха і вистава в Київському молодіжному театрі. Йшлося і про ті вистави, які в різні часи були присвячені постановці «Князя Ігоря» на одеській сцені.

Своєрідним продовженням цієї доповіді став виступ старшого викладача Одеської консерваторії Л. Д. Ремнєвої на тему «Сценічна доля опери О. П. Бородіна «Князь Ігор». Доповідач розповіла про постанови цієї опери як в довоєнний час, так і в радянську добу в Москві, Петербурзі, Харкові, Києві та інших містах.

Доцент Одеської консерваторії В. М. Лугovenko детально зупинився на питанні про роль хорів, їх своєрідність в опері О. П. Бородіна «Князь Ігор».

Конференція в Будинку актора завершилася виступом асистента-стажера Московського інституту ім. Гнесіних М. В. Крупєя. Його доповідь «Духовні інструменти у військах Ігоря» була підготовлена разом з доцентом Одеської консерваторії В. М. Лугovenko. На основі тексту «Слова», а також Іпатівського літопису дослідники ствердили наявність ряду духових інструментів в далекому XII столітті, їх роль у військових походах.

Друге засідання наукової конференції відбулося у воєнній Одеського гарнізону. Тут виступили з доповідями доцент Н. Ф. Пашковська — «Слово про похід Ігоря і література народів СРСР», Народний художник УРСР професор П. О. Злочевський — «Сценаріюграфія вистав опери О. П. Бородіна «Князь Ігор». Про балет в опері О. П. Бородіна «Князь Ігор» розповіла М. М. Злочевська, в минулому виконавиця ролі дружини Кончака.

С. САВЕЛЬЄВА,
зав. відділом масової і ідейно-виховної
роботи НБ ОДУ.

ВИСТАВКА В БІБЛІОТЕЦІ

Наукова бібліотека Одеського університету достойно відзначила 800-річчя перлини давньоруської літератури «Слово о полку Ігоревім». Бібліотека підготувала велику (більше 100 книг та інших друкованих матеріалів) книжно-ілюстраційну виставку, яка всебічно розкриває питання дослідження цього твору, значення його в нашій і світовій літературі.

Епіграфом до виставки стали слова Карла Маркса: «Суть поезії — призив руських князів до об'єднання яркості перших монгольських половецьких полчищ». На виставці представлені різні видання «Слова», починаючи з факсимільної копії першого видання О. І. Мусіна-Пушкіна в 1800 році «Прошеская пісня о походе на половцев удельного князя Новгорода-Северского Игоря Святославича». В сховищі Наукової бібліотеки є оригінал цієї рідкісної книги. Майже весь тираж цього видання загинув під час пожежі у Москві 1812 р. В нашій країні збереглося всього 60 примірників цієї книги.

В хронологічній послідовності представлені також до-революційні і сучасні видання «Слова» в прозі і віршах, в російських, українських, білоруських, сербських, англійських та інших перекладах і перекладах. На виставці є і переклади, видані в Одесі.

На матеріалах виставки можна писати дослідження про художників-ілюстраторів «Слова о полку Ігоревім» — В. М. Васнецова, В. О. Серова, М. К. Веріха, палехського майстра Івана Голікова, В. А. Фаворського. Особливо хочеться сказати про ілюстрації художника Володимира Семенова, що виконані в стилі давньоруських фресок (книга «Слово про похід Ігоря» — Ленінград, «Художник РРФСР», 1971).

На стенді для порівняння виставлено іншу літературну пам'ятку того часу — «Воєнську повість о поході князя Ігоря на половців в 1185 г. по Іпатівській летописі», а для кращого розуміння тексту «Слова» організатори виставки помістили карту походу Ігоря.

Наступний розділ виставки — питання вивчення твору. Його місця в давньоруській літературі. Це роботи Д. С. Лихачова, Б. О. Рибакіна, В. П. Андріанової - Перетц, роботи одеських учених.

Представлена і література, в якій досліджується артерство «Слова», історія видання твору. І нарешті, книги і статті, в яких «Слово» досліджується як історичний документ, дається літературознавчий і мовознавчий його аналіз. Тут в центрі уваги — шеститомний «Словарь-справочник «Слова о полку Ігоревім», виданий Академією наук СРСР.

Добре, що організатори виставки використали найновіші джерела вивчення «Слова» і співвіднесені з соціальними академічними дослідженнями. Хочеться відзначити чітку логічну послідовність у викладенні матеріалів, зовнішню привабливість стендів. Мабуть, єдиним недоліком виставки можна вважати відсутність матеріалів про сценічне втілення «Слова о полку Ігоревім». А в цілому виставка — цінний науковий посібник для студентів-філологів.

П. ТРОХИМЕНКО,
літературознавець.

«НАША НАЦІОНАЛЬНА ГОРДІСТЬ»

Бже багато років ми з учнями школи робітничої молоді № 24 міста Одеси збираємо матеріали про декабристів. «Це наша національна гордість», — так назвав їх В. І. Ленін. Але, нас передусім, цікавили декабристи — наші зе-

мляки, одесити. Про одного з них — декабриста М. І. Лорера і його зустріч з поетом М. Ю. Лермонтовим і хотілося б розповісти.

Декабрист Микола Іванович Лорер народився в Одесі у 1795 році. Він служив офіцером у гвардії з 1812 по 1824 рік, а потім у В'ятському піхотному полку під командуванням П. І. Пестеля, брав участь в походах російської армії у 1813—1814 рр., мав військове звання майора. Вступив в Північне товариство у 1823 році, пізніше був активним членом Південного товариства (займав посаду секретаря цієї організації). Лорер був близьким другом П. І. Пестеля. «Російську правду» Пестеля, над якою останній працював багато років, Микола Іванович як і всі члени Південного товариства, повністю схвалював. Встановлено, що у 1823 році на з'їзді у Києві основні положення цього важливого документа були ще раз обговорені і прийняті одностайно членами Південного товариства.

Декабрист Лорер був заарештований у Тульчині 23 грудня 1825 року і засуджений до 12 років каторги, яку він відбу-

вав з 1827 по 1832 рік на Нерчинських рудниках, після чого його було заслано до міста Курган на поселення. В 1837 році Лорера перевели рядовим на Кавказ у Тенгінський піхотний полк. Тут він брав участь у військових діях проти мюрдів Шаміля. За відзнаку у боях у 1840 році йому було присвоєно звання прапорщика.

Перебуваючи на Кавказі, у травні 1841 року Лорер одержав відпустку по хворобі і приїхав на лікування мінеральними водами до П'ятигорська. Тут і відбулася його зустріч з Михайлом Юр'євичем Лермонтовим. 46-річний декабрист М. І. Лорер і 26-річний поет М. Ю. Лермонтов стали хорошими знайомими. Михайло Юр'євич Лермонтов зустрічався на Кавказі з багатьма декабристами і ставився до них з великою повагою. Декабристи М. А. Назимов, В. А. Лихарев, М. І. Лорер та інші були частими гостями Лермонтова. А з загиблям у бою в 1840 році декабристом Лихаревим М. Ю. Лермонтов воював пліч-о-пліч.

Про останню з вечірків Лорер згадував, що Лермонтов багато танцював, та й

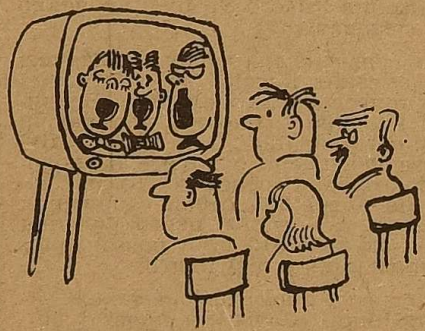
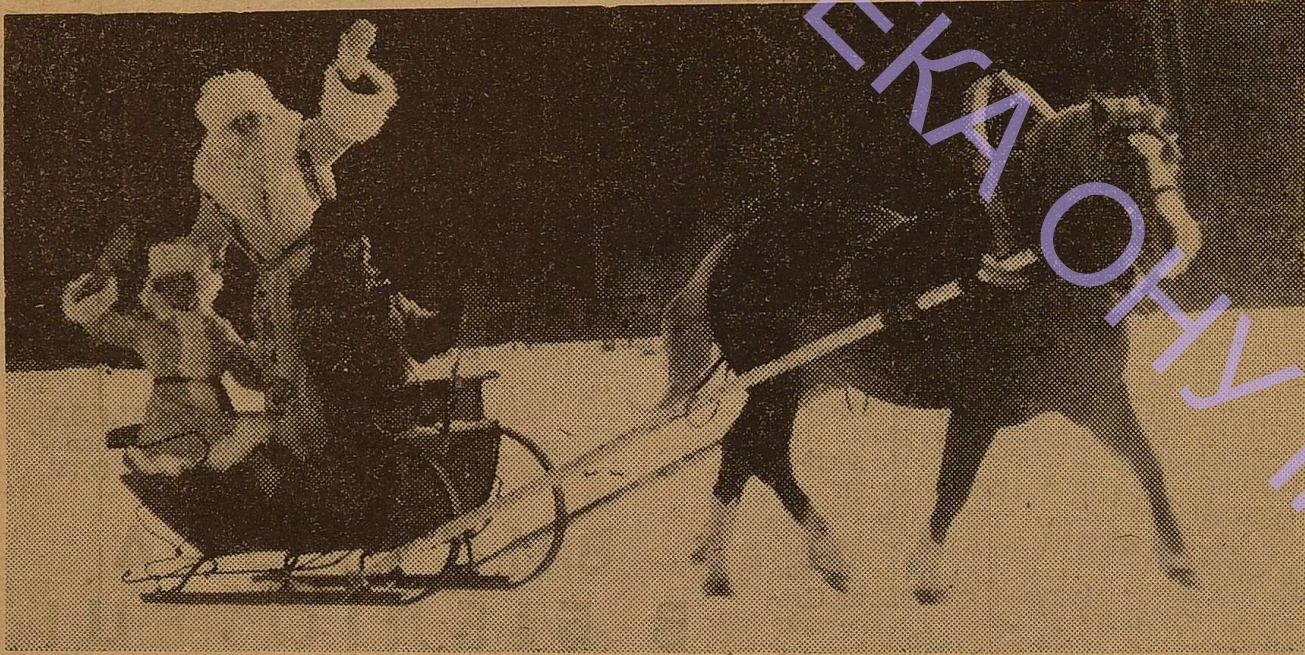
все товариство було настроєне на веселощі. Хто б міг подумати, що через тиждень після такого вечора для багатьох, або краще сказати, для всіх друзів поета настануть гірнота і жаль. І сам Лермонтов у той вечір говорив: «Відчуваю — мені дуже мало залишилося жити». Сварка в домі Верзилиних 13 липня 1841 року між Лермонтовим і Мартиновим призвела до дуелі, яка відбулася біля підніжжя гори Машук. Представники всіх полків, в яких Лермонтов волею-неволею служив протягом свого короткого життя, віддали останню почесність поету і товаришу. «Полковник Безобразов був представником від Ніжегородського драгунського полку. Я, — писав Лорер, — від Тенгінського піхотного, Тіранді — від Гродненського гусарського. На плечах своїх винесли ми гроб з дому і донесли його до одиної могили владовища на пологості Машука. Священник відмовився було супроводжувати останки поета, але гроші зробили своє, і похорони були здійснені зі всіма обрядами християнина. Сумно опустили ми гроб у могилу, кинули із слізьми на очах жменю землі».

В П'ятигорську, в числі молодих друзів Лорера, був і його племінник А. І. Арнольд, який приїхав на води з художником Р. К. Шведе. Саме пензлю Шведе ми завдячуємо появі портрета декабриста Лорера на фоні кавказьких гір. Снігова шапка Ельбруса, посивілі вуса і лисюча голова, багаточисленні зморшки в кутках стомлених очей — свідок твоїх дозгих років тяжкого життя 46-річного декабриста. П'ятнадцять років провів Лорер на каторзі і заслання, але залишився вірним своїм ідеалам.

Не дивлячись на розгром декабристського руху, царському уряду не вдалося вбити революційно-визвольний потяг у російському суспільстві. На зміну декабристам у новій історичній обстановці йшли нові мужні люди, які боролися за світле майбутнє свого народу. Пам'ять про нашого земляка — декабриста Миколу Івановича Лорера і його знайомство з Михайлом Юр'євичем Лермонтовим буде завжди жити в серцях нашої вдячної молоді, патріотичні почуття якої виховуються на прекрасних життєвих зразках з історії нашого народу.

М. АСАУЛЕНКО,
викладач історії і суспільствознавства вечірньої середньої школи № 24, викладач школи ОДУ.

Ой ВЕСЕЛІ НОВОРІЧНІ КАРУСЕЛІ

Новорічна спокуса.

Хто ж знав...

ШАРЛАТАНИ В МЕДИЦИНІ

Американський лікар Стефан Беретт вирішив перевірити правильність висновків лабораторій, які аналізують стан здоров'я пацієнта за хімічним складом волосся. Він розіслав у різні лабораторії волосся двох абсолютно здорових людей і отримав результати, які назвав «страхотливими». Всі висновки констатували небезпечні відхилення від норми, причому

в одному з них налічувалось 27 захворювань.

ЧЕРЕВИК ДЛЯ ГНОМА?

Західнонімецький умілець Зігберт Хаубер вирішив створити найменші в світі чоловічі черевички, і щоб вони були зовсім як справжні. Виготовлені ним суперміні черевички зроблено за всіма канонами швейського ремесла і відповідно до сучасної моди. Матеріалом послужи-

ла теляча шкіра. Причому і підбори і підметки не склеєні, а зшиті найтоншими нитками. На виготовлення одного черевичка майстер витратив 40 годин, тобто майже цілий робочий тиждень. Отож тепер, коли взуття готове, залишилося знайти, для кого воно буде якраз. Певно, тільки для казкового хлопчика завбільшки з мизинчик.

«Молодь України».

із пошти Діда Мороза

ПРО НАДПИСИ НАСКЕЛЬНІ І НАСТІЛЬНІ

Вельмишановний столе!.. А, можливо, багатостраждальний? Німий свідок радостей і жалю не одного покоління фізфаківських студентів, і він же — безсловесна жертва літературних, художніх і художньо-прикладних починань цих невизнаних геніїв.

Столи беруть перші трепетні освідчення («Я тебе кохаю, дуже!»), і перші наукові відкриття («дурень = дурню»), заклики про швидку і невідкладну допомогу («СОСІ Сергію! Візьми мене з собою!»). І войовничий клич безстрашного рицаря, що не ризикує підняти забрало («Ну, Михнов, стривай!»). І все у такому дусі.

В гарячу пору екзаменаційної сесії столи стають особливо незамінним джерелом інформації. Вам не потрібно іти в деканат, щоб взнати про результати екзамену, який відбувається в тій чи іншій аудиторії. Наберіться терпцю, підждіть, поки стихнуть кроки останнього із «могікан», які атакують вже вкрай безсилою в нервовій боротьбі викладача, й зайдіть в аудиторію. Не вибирайте довго, сідайте за будь-який стіл і слухайте його печальну сповідь. Він вам розповість про те, як складають екзамени емоційні двієчники («Жанно! Горю!») і розсудливі відмінники («Розписка. За п'ятірку зобов'язуюсь поставити своєму кураторові пляшку «Пепсі-Коли»). Ви визнаєте про те, скільки нового і цікавого відкривають для себе студенти на екзаменах («Невже електрони будуть рухатися?»). Ви познайомитеся (на жаль, тільки заочно) з видатними місцевими мислителями («Продаю розумні ідеї», «Я теж вже все згадав, але пізно») і з сучасними нащадками великого комбінатора («Тут сиділи Діма і Люда»). Вам розкриються таємниці позааудиторного життя чоловічого населення фізфаку («Грек за лапу рака — хап»). Ви навіть зможете зануритися в сяючий червоною і синьою пастами загадковий світ фантастики («Земляни, здоровенькі були!»), «Привіт прийдешньому!» Ви зможете... А втім, я думаю, нема сенсу перераховувати да-

лі список душевних виливань, репродуктованих на кришах і внутрошах столів руками наших студентів, майбутніх вчителів і вихователів підростаючого покоління. При бажанні ви зможете знайти і не такі «перли». Проблема не в цьому. Значно більше нас хвилює питання про те, якими шляхами, якими методами прищепити студентам, людям, яким через рік-другий довірять долі десятків школярів, як пояснити їм необхідність, природність дбайливого відношення до всього того, що їх оточує поза домівкою, до того, що не відноситься до категорії речей особистих, а тому для чужих рук недоторканих.

Переходжу із аудиторії в аудиторію, читаю різноманітні «настільні» написи і намагаюся зрозуміти, що керувало рукою людини, яка зробила їх. В старину наші далекі нащадки теж залишали автографи в місцях свого перебування. Проте це були свого роду витвори мистецтва, за допомогою яких ми сьогодні через тисячоріччя можемо судити про розвиток культури стародавньої людини. Що сказали б про рівень нашої культури жителі ХХХ віку, якби наштовхнулися вони під час розкопування на такі ось столи, здогадатися неважко. Жаль тільки, не всі до кінця зрозуміли, що диплом про вищу освіту це не свідчить про вищу ступінь культури його власника.

Зараз підвищенню культурного рівня приділяється велика увага. Це питання постійно розглядається в партійних документах і в пресі, на зборах і на аудиторних лекціях: накреслюються грандіозні плани, проводяться чисельні заходи. Але давайте спробуємо почати з малого. Ну, хоча б спочатку зробимо так, щоб ніколи більше в університетській аудиторії не з'явився напис «Конюшня». Отже, в путь: від простого — до складного, від малих справ — до великих звершень.

К. ІНГОВА,
студентка ІV курсу фізфаку (вечірнє відділення).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. П. Великого, 2, 1-й поверх, ауд. 38.

ДЗВОНІТЬ:

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

тел. 206-748.